

Enhed mellem Generationerne

*Dialog mellem Dan S. Jacobi, Præst i Aalborg Citykirke og formand for Frikirkeleder
og Jesper Veiby, stifter af Kristent Institut*

Krient Institut

Artiklen er udgivet i regi af Krient Institut
og må frit videreformidles, blot det sker uforandret

Et aspekt af enhed i kirken angår enheden mellem generationer, fra de ældre over erhvervsaktive og børnefamilier til singler og teenagere. Her debatteres, hvor vigtig enhed er på dette område, og hvordan den etableres.

Jesper: Hvis jeg skal provokere lidt, så kunne jeg sige, at det med enhed mellem generationer egentlig er noget pjat. Det er ikke anderledes eller vigtigere end enhed mellem køn, racer eller andre områder. Så jeg kan godt forstå, hvis nogen mener, man ved at sætte fokus på det, gør det til mere, end det er.

På den anden side er der f.eks. det ord i Skriften, om at Gud vil vende fædrenes hjerter til sønnerne,¹ så der er måske en profetisk dimension i det. Og hvis man skal se denne i kontekst, så ved vi jo, at generationskløften har været der i alle samfund til alle tider. Selv blandt de gamle grækere var der forfattere, som harcelerede over ungdommen, så det er som om det er en forbandelse, der har ligget over alle samfund siden syndefaldet. I lyset af det kunne man godt se et løfte fra Gud, om at den forbandelse, som rammer alle samfund, skal være ophævet i kirken, og så er der måske trods alt et særligt perspektiv i det.

Dan: Jeg synes i hvert fald, at det er et aktuelt spørgsmål, for vi ser idag, hvordan Kirken vrides i stykker på stilspørgsmål. Og når vi snakker stil, så kommer det med generationer i særlig grad ind i billedet. Det kan handle om musik, lyd, belysning eller varighed og stil af prædikenen. Det er virkelig noget, som skiller kirker. Vi har set for nyligt i Norge indenfor pinsekirkerne, at ungdomspræster har taget de unge med sig og har plantet ungdomskirker og ladet den ældre generation tilbage.

Ungdomskirker er jo et forholdsvist nyt begreb, både i USA og Danmark. Noget, som særligt har været interessant efter min mening, er den bog, Egil Svartdahl har skrevet.² Han siger, at hvis man skal have en flerdimensionel kirke, så er man nødt til at have fokus på nøglegenerationen, som er de 20- til 40-årige. Han mener, det rent pragmatisk er nødvendigt, for hvis forældregenerationen kommer, så kommer også børnene og bedsteforældrene. Det er klart, at mange kirker i vores netværk forsøger at

gøre det, men særligt i storbyerne er det en udfordring, hvis der plantes en kirke, som er endimensionel, som kun satser på de unge, og som ikke tager hensyn til andre generationer, hvilket man er nødt til i en flerdimensionel kirke.

Jeg er ikke i tvivl om, at i Himmelen er vi alle ét, og at der er et løfte om, at både unge og ældre skal forenes under Helligåndens udgydelse og være ét. Men samtidig ser jeg i skriften, at evangeliet tales ind i specifikke tider og på specifikke sprog. Vi har f.eks. fire evangelier med hver sin målgruppe, og idag kan man tale om ungdomskulturen som en særlig målgruppe med sit eget sprog og sin egen stil. Skal man være missionær til den målgruppe, må man også tilpasse sig den, ligesom Paulus var jøde for jøde og græker for grækere.³ Her tror jeg, at ungdomskulturen globalt set har en stil, hvor man må tilpasse sig den for at nå ind i den. Hele missionsteologien er jo tydelig i Skriften. Jesus kommer til jøderne, taler sproget og er en del af kulturen, og Paulus tager i Athen udgangspunkt i deres kultur. Så hvis vi skal nå de unge med evangeliet, må vi også tænke på dem som en kultur for sig.

Jesper: Du rammer ind i et spørgsmål, som jeg har et lidt ambivalent forhold til. Det at nå unge er jo ikke forskelligt fra at nå andre målgrupper, men jeg kan godt på et eller andet niveau betvivle det rigtige i, at kirken opdeles i ungdomsmøder, ældre-møder osv. Jeg er med på, at man kan holde møder for unge, ældre, mænd, kvinder eller forskellige etniske grupper, for at betjene dem på en specifik måde eller tale om ting, som særligt er relevante for dem. Men jeg kan spørge, om den udtryksform i en mere fundamental betydning er kirke. Som jeg ser det i Skriften, så er kirken en samling om troen på Jesus, men som jeg ser det, er det også en form, som rummer alle - eventuelt i et givet område. Så jeg spørger, er det egentlig kirke, hvis det kun er for unge, eller kun for ældre, eller for kvinder eller for mænd? Her vil jeg reservere mig lidt overfor det bæredygtige i et koncept, som er meget snævert.

Dan: Men umiddelbart vil du jo nok heller ikke plante en ungdomskirke og bortvise dem, som ikke er unge. Det er vel mere et spørgsmål om at plante noget i en kultur, som man ellers ikke ville få i tale. At række ud med et sprog og i en stil, som gør at de bliver tiltrukket. Det vil jo ikke være anderledes,

¹ Jvnf. Luk.1,17

² Egil Svartdahl har været præst i Filadelfia i Oslo og er en kendt tv-prædikant.

³ Jvnf. 1.Kor.9,19-

end hvis vi sendte en missionær til Afrika. Her ville vi jo synes, det var tåbeligt, hvis han ikke satte sig ind i den kultur, han skulle ned til. Og her kan hver generation i en globaliseret verden og med mediernes påvirkning godt opfattes som en kultur for sig. Det er også tydeligt, at de kirker, som ikke søger at nå unge, mister dem, og de, som søger at nå de unge, vokser.

Jesper: Jeg er enig langt hen ad vejen. Når man evangeliserer grupper, som er kulturelt fremmede for en selv, vil man skulle bygge bro over de ting, som skiller. Men man vil jo samtidig forsøge at kalde folk ud af deres specifikke baggrund og ind i et kristent udtryk. Og spørgsmålet er her, om en ungdomskirke kan være et selv bærende koncept, eller om det blot er et "front-end", hvormed man når ud til den pågældende gruppe.

Mit bud ville i stedet være, at kirken tager farve af de mennesker og de tjenester, som er i den. Og de tjenester tager farve af den kultur, de er en del af, såvel som sin egen alder og baggrund. Det er ikke forkert, så længe man ikke tager farve af synden og de dårlige sider af det omliggende samfund. Men man kan godt tage farve af almindelige kulturelle udtryk og i vore dage f.eks. i brugen af sociale medier. Vi synger jo heller ikke de samme lovsange, som Paulus gjorde, ligesom Paulus hverken havde mikrofoner eller højtaleranlæg.

Enhver generation må derfor prøve at implementere eller inkarnere evangeliet i deres samtid, så de bliver relevante for deres omgivelser. Så hvis man har en prædikant eller kirkeleder i 20'erne, så vil hans eller hendes stil nok være en anden end hos en, som er i 60'erne, og over tid vil det forandre kirkens udtryk, uden at der i sig selv er noget forkert i det. Så måske når vi frem til det samme, men ad forskellig vej. For jeg tænker, at det er der, hvor tyngden af tjenesten er, som vil definere en kirke. Og hvor ligger tyngden? Næppe blandt teenagere og næppe blandt pensionister, men måske i et eller andet interval omkring 25-45 år? Her ligger tyngde og momentum og en kombination af erfaring og arbejdsevne. Problemet er snarere, hvis man har en gruppe i kirken, som siger, at man ikke må forandre sig. For så stopper man det momentum.

Dan: Jeg er ikke i tvivl om, at som præst når man bedst sin egen generation, medmindre man har en særlig missionærgave. Her er det jo interessant, at en af de bevægelser som pt. regnes for al-

larmest forbilledlig mht. at nå unge, ledes af en person på lidt over 60 år, nemlig Brian Houston fra Hillsong. Det er interessant, at han lykkes med i en moden alder at tænke så relevant, og jeg er ikke i tvivl om, at det også skyldes, han har løftet en ny generation af ledere med sig op. Det, tror jeg, er en af hemmelighederne. Kan man frigøre unge ledere, kan man også tænke i generationer i kirken. Gud er Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, generationernes Gud, og kan vi rejse tjenester, som er team-baserede, og som rummer ledere fra forskellige generationer, tror jeg der ligger en nøgle i det, og enheden mellem dem vil smitte af på enheden i kirken.

Derudover tror jeg, at hvis man studerer generationsteologien i Bibelen, så er det som om, Gud gør noget nyt i hver generation. Der står, at David tjente Gud i sin generation,⁴ og det er, som om der er en særlig frelsesplan i hver generation, ligesom Salmerne igen og igen taler om generationer. Så man kan godt tænke generationelt i kirkerne, og selv om kirken er intergenerational, i og med at alle er ligeværdige og lige i Kristus, så åbenbarer Gud ifølge sit ord noget særligt i hver generation.

Jesper: Jeg tror heller ikke, vi er uenige i det rent praktiske med at nå og favne og opfostre de forskellige generationer. Men hvis jeg skulle spille bolden tilbage med en lille tvist, så er det jo ikke kun et spørgsmål om et generationelt fællesskab mellem en selv og ens forældre. Det angår jo også ens tipoldeforældre og helt tilbage til de første kristne, hvor der et eller andet sted bør være en form for enhed eller følt kontinuitet.

Her tænker jeg nogle gange, om der er behov for nogle elementer i kirkelivet og gudstjenesten, som bygger bro i et større perspektiv. Ordet liturgi er jo nok et forkættet ord i pinsesammenhænge, men jeg tænker i betydningen nogle faste elementer i gudstjenesten og i kirkelivet, som både en selv og ens bedsteforældre kan nikke genkendende til. Altså en kerne, som er uforanderlig, og her sigter jeg ikke til en bestemt kirkelig tradition eller "de gode gamle samlere", for dem sang man jo altså ikke på Paulus' tid. Men man kunne tage nadverfejringen som et eksempel på noget, som er indstiftet af Herren, og man kunne måske også forestille sig andre elementer, f.eks. de oldkirkelige trosbekendelser eller noget tilsvarende.

⁴ Apg.13,36

Min pointe er, at man tager brodden af generationskløften, hvis der er elementer i gudstjenesten og kirkelivet, som hverken er "de unges" eller "de ældres", men givet os *a priori*, og hvor kirken formidler noget mere tidløst. Vækkelsesbevægelser kan være så relevante og målrettede det skal være, men kirken, som de udspringer af, skal også rumme tidløse elementer.

Dan: Jeg synes, det er en god refleksion at gøre sig, og ungdomskulturen er jo heller ikke nogen entydig størrelse, f.eks. er der mange unge, som søger fordybelse i f.eks. i Taizé i Frankrig, eller i København, hvor lutherske kirker samler unge omkring de her mere oprindelige modeller.

Men vi må holde fast i, at den første kirke holdt fast i apostlenes lære, brødsbrydelsen og bønnerne, og hvordan det kommer til udtryk mener jeg personligt ikke er vigtigt. Som en bevægelse, der er forholdsvis lavkirkelig føler vi jo heller ikke, vi står i gæld til praksis og liturgi, og det er en svær debat, fordi nogle som går ind for det, har mistet de unge - måske fordi man har praktiseret det på en måde, som de unge ikke følte sig hjemme i.

Hvis vi så spørger om, hvordan vi sikrer enheden mellem de forskellige generationer, så tænker jeg jo også på verset om at vende fædres hjerter til sønnerne, og sønnerne til fædrene. Der må ske noget i vore hjerter, både i fædre generationen og i sønne generationen. Hvor kirken er ét og intergenerational, har man har et ydmygt hjerte og starter ikke i år 0, men erkender og respekterer og ærer, at der er kommet noget forud. Winkey Pratney, som var en autoritet indenfor ungdomstjenester i 80'erne, sagde engang til mig, at enheden i 1.Kor.12 står og falder på at ære, og så længe man som ungdomspræst kan ære sit lederskab og løfte det op, så fremmer man enheden i kirken. I det hele taget tror jeg, at enhed mellem ledere er afgørende for at binde kirken sammen generationelt.

Her tænker jeg også på billedet fra Skriften, hvor Moses står på bjerget og løfter hænderne og staven, og Josua er nede i dalen og bekrieger amalekitterne. Moses repræsenterede den ældre generation og Josua den yngre, og her var det ikke kun det, at Josua var god til at bruge et sværd, som sikrede sejren. Det er et billede på forbøn, men måske også på enhed mellem generationerne. Vi må både have staven og sværdet for at lykkes, både den ældre og den yngre generation. En ældre generati-

on af mødre og fædre, og en yngre generation, som forstår, at det de opnår, ikke kun skyldes deres egen styrke eller uddannelse, men også en generation, som løftede dem op og gav dem stafetten.

Og så tror jeg personligt, at vi, som begynder at blive modne, må være villige til at give stafetten videre. Kirkehistorien og vækkelsehistorien viser, at det ofte er blandt unge, at Gud gør noget nyt. Jesus valgte unge disciple - nogle mener at Peter f.eks. var omkring 20 - og der er ingen tvivl om, at det i kirkehistorien ofte er unge, som er blevet brugt, f.eks. i Jesusbevægelsen. Unge udgør en ressource, men ikke uden de ældres velsignelse og visdom og mentorering. På den anden side er noget af det mest skadelige i Kristi legeme lige nu tabet af modne ledere, fordi det i dag handler om "de unge og de smukke", mens det måske for 50 år siden var sådan, at de unge ikke fik lov at komme til.

Jesper: Hvis jeg skulle gribe fat i billedet med Moses og Josua, så er det også interessant, at Josua havde en anden kaldelse end Moses. Han gjorde tingene på en anden måde end Moses, men alligevel velsignede Moses ham. Man kunne jo godt forestille sig nogen i den ældre generation, som ville sige, at nu har vi gået 40 år i ørkenen og egentlig haft det godt og fået manna hver dag. Lad os blive ved med at gøre det på samme måde. Så når man siger, at den unge generation skal ære den ældre generation, så er man også nødt til at sige, at den ældre generation skal ære de unge tjenester, som Gud oprejser.

Det er ikke et spørgsmål om at ære en bestemt alder, men om at ære de mennesker, Gud bruger, også selvom tingene bliver gjort anderledes.

Her vil jeg også gerne knytte en kommentar til, at vi altid ser Guds gerning gennem de mennesker, han bruger. Det er ikke kun et spørgsmål om at ære "det unge" eller "den unge" eller en tilfældig ung prædikant eller for den sags skyld en tilfældig ældre. Her kan man gå fejl og komme til at ære nogen, som ikke er kompetente, eller som Gud ikke har kaldet. For mig at se handler det om, at Gud både oprejser unge og ældre, og når man skal ære den gave, de har, så er man nødt til at ære den, de er. Så når du taler om at ære unge hhv. ældre tjenester, så handler det jo om at ære de kompetente, modne, vise etc. Det er ikke spørgsmålet om unge kontra ældre, men om konkrete unge og ældre, som man kan og skal have respekt for.

Dan: Apostlen Peter skriver, at de unge skal underordne sig under de ældre,⁵ og jeg tror også, der idag er behov for, at de unge løfter de ældre op, fordi kulturen nu om dage er sådan, at det er de unge, som er på banen. Men jeg tror, du har ret i, at det samme må gælde den anden vej.

Kirkens største dilemma og det kritiske punkt i alle kirker, både lokalt og i kirkesamfund, er overgangen mellem generationerne og at få givet stafetten videre. Vi ved, at når man løber stafetløb, så er det kritiske øjeblik, når stafetten gives videre, og hvor begge har fat i stafetten. Her er det afgørende med de såkaldte "smooth transitions", altså at man som ældre generation ikke løber for længe med den, fordi man har manglende tillid til den unge generation.

Josuabogen starter jo med, at Moses er død, og gentagne gange må Josua opmuntres til at være frimodig og stærk. Det er, som om at Moses var en så stor leder, at Josua var i tvivl om, hvorvidt han kunne tage over, men heldigvis havde han ikke været fra Moses' side, og der står, at Moses havde lagt sine hænder på ham, så der var en impartation mellem generationerne, som jeg også mener, det er vigtigt at få fat på idag.

Ånden har jo ikke nogen alder, og det evangeliske og karismatiske og det liv, Gud giver, skal flyde mellem generationerne, så vi ikke skal starte forfra hele tiden. Men det er vigtigt, at vi får givet stafetten videre og hele tiden er optaget af at give videre til næste generation og rejse næste generation op, så der ikke bliver et "missing link" mellem generationerne. Jeg tror, det ærer Gud, når vi får det flow og den kontakt mellem generationerne.

⁵ 1.Pet.5,4